

CZU 027.7(478)

CENTRUL DE INFORMARE AL ROMÂNIEI ÎN ANUL CENTENARULUI MARI UNIRI

*THE ROMANIAN INFORMATION CENTRE IN THE YEAR
OF THE GREAT UNION CENTENNIAL*

Lilia ABABIL, Elena HARCONIȚA

Abstract: *The Great Union of 1918 is the priceless good left to the descendants of the generation of the early twentieth century. The Great Union Centennial represents a moment of crossroads and a solemn occasion to renew the country project that brings us together, to rebuild solidarity between Romanians. The article is a retrospective of the events held in the Romanian Information Centre during 2018, the year of the Great Union Centennial.*

Keywords: *Great Union of 1918; Romanian Information Centre, USARB Scientific Library, Bessarabia, history of the Romanians*

Lupta românilor pentru unitate națională are o istorie îndelungată și frământată, conștiința românității străbătând veacuri în pofida numeroaselor obsatacole ale vremurilor. Evenimentele care au avut loc în anul 1918 reprezintă incontestabil o mare realizare în istoria neamului românesc. Având în vedere războiul și suferințele imense ale românilor, această împlinire a părut multora un „miracol”.

Anul 2018 pentru tot poporul român a avut o semnificație cu totul specială, Marea Unire de la 1918 fiind un eveniment care va rămâne una dintre cele mai memorabile pagini ale istoriei românilor. O sută de ani mai târziu suntem cu toții conectați la înfăptuirea Marii Uniri, fie prin propria istorie a familiei, prin moștenirea comunităților locale, dar și datorită impactului său pe termen lung asupra societății în care trăim. Având în vedere importanța istorică și magnitudinea acestui eveniment, Centrul de Informare al României s-a implicat în organizarea mai multor manifestări aniversare cu scopul de a conecta generațiile actuale la suferințele celor care au trăit, au luptat și au murit pentru înfăptuirea idealului național.

În colaborare cu Consulatul General al României la Bălți, Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți și Biblioteca Științifică în data de 20 februarie 2018 a fost organizată Ora publică „**Românii și Unirile lor: retrospectivă istorică**”, susținută de Mihai Baciu, dr. în filozofie, Consulul General al României la Bălți. <http://libruniv.usarb.md/index.php/ro/noutati/112-evenimente/evenimente-2018/353-ora-publica-unirile>

O retrospectivă istorică a acelor evenimente a fost posibilă și datorită cărților

adunate în expoziția on-line „**Secolul Marii Uniri: 1918-2018**”. Expoziția a cuprins documente din colecția Bibliotecii Științifice și a Centrului de Informare al României ce ilustrează evenimentele din spațiul românesc, desfășurate în această perioadă, consemnate ulterior în documente de importanță majoră, care au marcat procesul Marii Uniri din anul 1918, în acte oficiale, fotografii cât și mărturiile participanților la procesul Unirii. Expoziția este însoțită de bibliografia resurselor tradiționale și electronice. În cadrul evenimentului expoziția „**Secolul Marii Uniri: 1918-2018**” a fost prezentată publicului de către Marina Magher, coordonatorul anterior al Centrului de Informare al României. La eveniment au fost prezenți profesori și studenți de la Facultatea de Drept și Științe Sociale. <https://ru.calameo.com/read/001133349735289226f7>

Sub semnul anului centenar se înscrie și lansarea de carte a autorului Nicolae Enciu, licențiat al Facultății de Istorie a USM, doctor habilitat în istorie, autor a mai multor monografii, manuale și studii de istorie contemporană. Alături de autor la eveniment au fost prezenți: dr., conf. univ. Lidia Pădureac (moderator), dr. Nicolae Leahu, conf. univ., lector universitar Anatol Moraru, dr. în șt. istorice Teo-Teodor Marșalcovschi și a. Lilia Ababii, coordonatorul Centrului de Informare al României, a prezentat expoziția de documente „**Nicolae ENCIU - doctor habilitat în istorie, conferențiar universitar**”.

Cele patru apariții editoriale reprezintă un proiect științific dedicat Centenarului Marii Uniri. **1918 pe ruinele imperiului spulberat de istorie. Basarabia în pragul modernității.** Structurată în cinci compartimente de bază, lucrarea prezintă o imagine de ansamblu a Basarabiei în anii 1918-1920, ani de tranziție și de numeroase incertitudini, în care teritoriul dintre Prut și Nistru ieșise deja din componența Imperiului țarist, dispărut în neantul istoriei în primele luni ale anului 1917, însă nu se integrase încă în cadrul Noii României, fiind în așteptarea deciziei celor patru Mari Puteri întrunite în cadrul Conferinței de Pace de la Paris din 1919-1920.”

Emmanuel de Martonne – l'avocat de la Roumanie a la Conference de paix a Paris

Cartea include studiile cele mai reprezentative ale profesorului francez Emmanuel de Martonne. O lucrare despre geografia și istoria Basarabiei, despre locuitorii săi, abordat fiind aspectul etnic, lingvistic și religios de la sfârșitul primului război mondial, viața de zi cu zi a populației, obiceiurile - toate descrise cu mare abilitate și cu simpatie sinceră a autorului față de respectiva provincie istorică

românească.

Scrierea și rescrierea istoriei

Lucrarea este elaborată cu prilejul împlinirii unui secol de la începutul Primului Război Mondial (1914-1918). O primă și reușită încercare de abordare a problematicii respective din punct de vedere istoriografic.

La eveniment au participat studenți de la Facultatea de Litere și Facultatea de Drept și Științe Sociale, profesori universitari, bibliotecari. Evenimentul a fost organizat de Universitatea de stat „Alecu Russo” din Bălți, Catedra de Științe Socioumane și asistență socială, Centrul de Informare al României, Biblioteca Științifică USARB.

În data de 27 martie 2019 în spațiile Bibliotecii Științifice USARB a avut loc Ora publică **1918 – Consecințele Unirii Basarabiei cu România**, susținută de Ion Negrei, doctor în istorie, absolvent al Facultății de Istorie și Pedagogie a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” (1980), din 1991 și până în 2007 a fost redactor-șef al Revistei de istorie și Cultură „Cugetul”; din 1999 este șef redacție Istorie la Editura „Prut Internațional”, din 2000 deține funcția de vicepreședinte al Asociației Istoricilor din Republica Moldova. Ion Negrei a publicat mai multe lucrări științifice și studii de istorie a românilor.

Cu un cuvânt de salut în fața publicului au venit: Lidia Pădureac, Prim-prorector pentru activitatea didactică - conf. univ., dr. (moderatoarea evenimentului). Preasfinția Sa, Antonie, Episcop de Bălți a Mitropoliei Ba-

sarabiei, Excelența Sa, Mihai Baci, Consul general al României la Bălți, Dna Elena Harconița, directoarea Bibliotecii Științifice USARB.

Centrul de Informare al României a fost prezent la eveniment cu o expoziție de carte intitulată „Unirea Basarabiei cu România – 27 martie 1918.” Documentele expuse au adus în prim plan evenimentele ce au avut loc în Basarabia în acele timpuri în plan politic, social și cultural.

În expoziție au fost prezente două lucrări semnate de Ion Negrei în colaborare

cu Ion Constantin și Gheorghe Negru

Lui Ion Pelivan, unuia din cei mai de seamă făuritori ai epocii Marii Uniri îi este consacrată lucrarea: „**Ioan Pelivan, părintele mișcării naționale din Basarabia.**” Numele lui aparține „generației de aur” a Basarabiei anului 1918. Ion Pelivan a fost printre cei care au pus temelia acelei generații și au clădit piatră cu piatră istoria Marii Uniri.

Volumul „**Pantelimon Halippa – Apostol al Basarabiei**” reprezintă un omagiu adus neîfricatului luptător pentru unitate și demnitate națională Pan Halipa, care a avut un rol esențial în realizarea Marii Uniri.

Ion Negrei a prezentat publicului lucrarea „**Marea Unire a românilor de la 1918. Contribuții bibliografice**”. Volumul constituie o oglindă a cercetărilor la tema Marii Uniri, realizate pe parcurs de un secol și în diferite situații politice. Lucrarea este prima bibliografie a Unirii, elaborată în spațiul românesc, în baza colecțiilor Bibliotecii Naționale, a Academiei de Științe a Republicii Moldova și a altor biblioteci din țară. Lucrarea a fost elaborată de Biblioteca Națională a Republicii Moldova cu prilejul Centenarului Marii Uniri a românilor de la 1918. Volumul conține peste trei mii de descrieri bibliografice despre Marea Unire a românilor de la 1918, incluse fiind titluri de cărți, recenzii, imagini de epocă și anexe documentare. Lucrarea este utilă cercetătorilor, profesorilor și studenților dar și celor care vor să știe mai mult despre istoria neamului românesc.

În cadrul aceluiași eveniment Ion Negrei a donat Bibliotecii Științifice USARB primele două volume ale lucrării: „**Ziarele românești despre Unirea Basarabiei, Bucovinei și Transilvaniei**”, apărute la editură București Ars Historica în anul 2018.

- Volumul I - „**Promovarea idealului Unirii Basarabiei, Transilvaniei și Bucovinei: 21 Martie - 15 Decembrie 1917**”
- Volumul II - „**Basarabia pe calea Unirii cu România: 16 Decembrie 1917 - 8 Aprilie 1918**”

Presa este un izvor esențial al cercetării istoriei, pentru că ea reflectă opiniile din societatea. Ziarele, revistele și celelalte publicații periodice constituie principalul motor al opi-

Pagini de istorie

niei publice. Presa a servit și servește drept principala sursă de informare. Asupra volumelor respective au lucrat un grup de autori: *Marius Diaconescu, Andrei-Florin Sora, Oana Avram, Matei Breazu, Paul Chirică*.

Colecția de față propune publicului interesat o ediție de articole selectate din toate publicațiile, accesibile echipei de cercetare, care au tratat Marea Unire. Colecția va conține mai multe volume cu articole din anii 1917-1920. Prezentul proiect, în care au fost publicate articole din presa românească despre Marea Unire din 1918, se adresează publicului interesat de acest eveniment important, oferindu-i ocazia de a găsi mai multe informații și de a-i ajuta să înțeleagă mai bine procesul istoric din spatele realizării acestui ideal național. Ziarele ce au fost subiectul acestui proiect se păstrează în diverse colecții ale bibliotecilor. Nici o bibliotecă din România nu are colecțiile complete ale publicațiilor care au apărut în acea epocă. Multe ziare se păstrează fragmentar în colecții incomplete, cu numere lipsă sau chiar cu articole lipsă.

Participanții la activitate au avut parte și de o expoziție de fotogtafi care au confirmat încă o dată, dar de data aceasta, prin poze actul Marii Unirii.

Marea Unire de la 1918 reprezintă bunul fără de preț lăsat moștenire urmașilor de generația de la începutul secolului XX. Centenarul Marii Uniri reprezintă un mo-

ment de răscruce și un prilej solemn de a reînnoi proiectul de țară care ne aduce împreună, de a reconstrui solidaritatea între români.

Referințe bibliografice:

1. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Recenzii_Ion_Constanti.pdf
2. <http://astra.iasi.roedu.net/pdf/nr79p33.pdf>